

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Cobzac Elena, Catan Liliana, Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 27 mai 2019, în cauza penală în privința lui,

Vrajitori Evghenia xxx, născută la xxxx, originară din r-nul Cantemir, sat. Doina și domiciliată în r-nul xxx, sat. xxx, str. xxx.

Negru Andrei xxxxi, născut la xxx xx, în xxx și domiciliat în mun. xx, strxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 06.09.2017 – 21.09.2018

instanța de apel: 15.11.2018 – 27.05.2019

instanța de recurs ordinar: 26.07.2019 – 07.07.2020

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul sediul Taraclia din 21 septembrie 2018 Vrajitori Evghenia și Negru Andrei au fost achitați de sub învinuirea adusă în comiterea infracțiunii prevăzute de art.192¹ alin.(2) lit. a) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii imputate.

Acțiunea civilă depusă de Purcel Andrei a fost lăsată fără examinare. A fost soluționată soarta corpului delict.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Vrajitori Evghenia și Negru Andrei sunt învinuiți de faptul că, la data de 31 mai 2015, aproximativ la orele 21.00, aflându-se împreună pe lângă iazul amplasat în extravilanul s. xxxx raionul xxx urmărind scopul răpirii mijlocului de transport, fără scop de însușire, ilegal prin pătrunderea liberă în automobilul de model Mercedes E xxxx cu număr de înmatriculare XXXX, care

se află în posesia și folosința lui Purcel Andrei Petru, parcată pe lângă acest iaz și nu era încuiată, iar cheile de contact se afla în acest autoturism, Negru Andrei a urcat la volanul automobilului, iar Vrajitori Evghenia s-a urcat în spate ca pasager, după ce au răpit acest automobil și s-au îndreptat în direcția s. Salcia raionului Taraclia.

Acțiunile lui Vrajitori Evghenia și Negru Andrei au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 192¹ alin. (2), lit. a) Cod penal, răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire săvârșită de două sau mai multe persoane.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul Procuraturii raionului Taraclia, Boris Chirnev prin care a solicitat casarea sentinței, emiterea unei decizii potrivit căreia Vrajitori Evghenia și Negru Andrei să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.192¹ alin.(2) lit. a) Cod penal cu stabilirea fiecăruia pedeapsă sub formă de privațiune de libertate pe un termen de 3 ani cu ispășirea pedepsei sub formă de privațiune de libertate pe un termen de 3 ani în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art.90 Cod penal să fie suspendată condiționat pedeapsa aplicată față de inculpați pe un termen de 2 ani.

Acțiunea civilă depusă de partea vătămată Purcel Andrei a fie admisă în principiu.

3.1. În motivarea cererii de apel procurorul a indicat că:

- vinovăția inculpaților a fost demonstrată la examinarea cauzei și este dovedită prin materialele dosarului;

- consideră că, partea subiectivă a infracțiunii a fost dovedită, adică intenția Evgheniei Vrajitori și Negru Andrei de a răpi mijlocul de transport, întrucât înțelegeau că automobilul nominalizat nu le aparține, și faptul că partea vătămată Purcel Andrei anterior nu a permis inculpaților să conducă automobilul său;

- inculpații nu au deținut și nu dețin permis de conducere a mijlocului de transport pentru categoria B, precum și faptul ca aceștia anterior nu au condus automobilul de model Mercedes E 220 cu număr de înmatriculare XXXX;

- atunci când Negru A. a lăsat-o pe E. Vrajitori la fermă, ultima i-a comunicat să lase automobilul la ea acasă, însă Negru A. nu a ascultat și samavolnic, împreună cu martorul Cojan M., s-au îndreptat mai departe în s. Salcia raionul Taraclia după vin, unde a ciocnit o căruță în care se afla Purcel A.;

- după producerea accidentului rutier, partea vătămată Purcel Andrei a început să-l maltrateze pe Negru Andrei pentru faptul că, a condus mijlocul de transport ce îi aparține fără permisiunea acestuia,

- inculpatul Negru Andrei nu este membru de familie, nici rudă apropiată părții vătămate Purcel Andrei, precum și inculpata Evghenia Vrajitori nu este rudă apropiată cu partea vătămată.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 27 mai 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror și menținută sentința Judecătorei Cahul (sediul Taraclia) din 21 septembrie 2018.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, prima instanță corect a stabilit situația de fapt și de drept și întemeiat a constatat circumstanțele cauzei, anume că, fapta imputată inculpaților Vrajitori Evghenia și Negru Andrei nu întrunește elementele infracțiunii imputate.

Din întregul material probator administrat în faza de urmărire penală, cât și în prima instanță și de apel, în comparație cu volumul acuzării expuse în rechizitoriu și ordonanța de punere sub învinuire, instanța de apel a reținut în esență că, din analiza coroborată a tuturor mijloacelor de probă administrate pe tot parcursul procesului penal se conturează un puternic dubiu cu privire la săvârșirea de către inculpații Vrajitori Evghenia și Negru Andrei a infracțiunii prevăzută de art. 192¹ alin.(2) lit. a) Cod penal, motiv pentru care instanța de apel consideră că, instanța de fond just a concluzionat ca inculpații Vrajitori Evghenia și Negru Andrei necesită a fi achitați din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin.(2) lit. a) Cod penal.

Instanța de apel a conchis lipsa laturii subiective, adică intenția directă în acțiunile inculpaților Vrajitori Evghenia și Negru Andrei.

Prima instanță just a concluzionat că reieșind din probele acumulate pe prezenta cauză, rezultă că Vrajitori Evghenia fiind soacra lui Purcel Andrei, a presupus că este în drept fără permisiunea acestuia, să urce în automobilului ce aparține, având acces liber la automobil. Purcel Andrei atât în prima instanță cât și în instanța de apel a declarat că automobilul era cu ușile deschise iar cheile erau în contat și cânta muzică. Asemenea, în acțiunile inculpatului Negru Andrei lipsește intenția de a răpi mijlocul de transport, deoarece așa cum rezultă din declarațiile inculpatei Vrajitori Evghenia, ultima l-a rugat pe Negru Andrei să o ducă până la fermă, asigurându-l că nu vor fi careva probleme întrucât Purcel Andrei îi este ginere.

Sub acest aspect instanța de apel a considerat că sunt irelevante argumentele expuse în cererea de apel precum că, a fost demonstrată cu certitudine latura subiectivă, adică intenția directă în acțiunile inculpaților Vrajitori Evghenia și Negru Andrei de răpire a mijlocului de transport, întrucât înțelegeau că automobilul nu le aparține, iar partea vătămată Purcel Andrei anterior nu le-a permis acestora să conducă automobilul în cauză.

Potrivit declarațiilor atât a inculpaților făcute în prima instanță, a inculpatei făcute în instanța de apel, a părții vătămate, a martorilor, toți confirmă că Vrajitori Evghenia îi este soacra părții vătămate Purcel Andrei, fiind în relații bune.

Și că nu constituie temei de casare a sentinței primei instanțe concluzia procurorului precum că inculpații Vrajitori Evghenia și Negru Andrei nu posedă permis de conducere pentru conducerea mijloace de transport din categoria B, situația conflictuală apărută după ce Negru Andrei, a nimerit în accident rutier cu automobilul ce aparțin lui Purcel Andrei, unde ultimul l-a maltratat pe Negru Andrei că a urcat la volan fără permisiunea acestuia.

Reieșind din declarațiile inculpatei Vrajitori Evghenia ultima a comunicat că inculpatul Negru Andrei, înainte să urce la volan a întreba-o dacă nu vor apărea careva probleme cu Purcel Andrei, la care ultima l-a asigurat că nu. Aceste declarații fiind susținute și de inculpatul Negru Andrei în prima instanță.

Purcel Andrei atât în instanța de fond cât și în instanța de apel a susținut că nu are pretenții față de Vrajitori Evghenia, deoarece s-au împăcat și dorește doar să-i fie restituită suma cheltuită pentru repararea automobilului accidentat. În concluzie, organul de urmărire penală nu a utilizat toate procedeele probatorii în vederea stabilirii adevărului obiectiv și elucidării tuturor contradicțiilor.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care a indicat ca temei de casare a deciziei prevederile art. 427 alin.1) pct.6) și 16) Cod procedură penală, și a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei în instanța de apel în alt complet de judecată.

5.1 În motivarea cererii de recurs procurorul a indicat că:

- procuror just a concluzionat că reieșind din probele acumulate pe prezenta cauză, rezultă că Vrajitori Evghenia fără permisiunea lui Purcel Andrei, s-a urcat în automobilului ce aparține acestuia. De asemenea, în acțiunile inculpatului Negru Andrei a fost intenția de a răpi mijlocul de transport, deoarece așa cum rezultă din declarațiile inculpatei Vrajitori Evghenia, ultima l-a rugat pe Negru Andrei să o ducă până la fermă, asigurându-l că nu vor fi careva probleme, întrucât Purcel Andrei îi este ginere;

- sunt relevante argumentele expuse în cererea de apel precum că, a fost demonstrată cu certitudine latura subiectivă, adică intenția directă în acțiunile inculpaților Vrajitori Evghenia și Negru Andrei de răpire a mijlocului de transport, întrucât înțelegeau că automobilul nu le aparține, iar partea

vătămată Purcel Andrei anterior nu le-a permis acestora să conducă automobilul în cauză;

- constituie temei de casare a sentinței concluzia procurorului precum că inculpații Vrajitori Evghenia și Negru Andrei nu posedă permis de conducere pentru conducerea mijloace de transport din categoria „B”;

- consideră că faptul că toți erau într-o companie la odihnă, automobilul era cu ușile deschise, cheile în contact, muzica cânta, că partea vătămată și inculpații s-au deplasat la odihnă toți împreună, fiind într-un automobil, nu înseamnă că Purcel Andrei a dat o permisiune cuiva de a se folosi de automobilul în cauză;

- faptul că Purcel Andrei atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel a susținut că nu are pretenții față de Vrajitori Evghenia, deoarece s-au împăcat și dorește doar să-i fie restituită suma cheltuită pentru repararea automobilului accidentat, nu înseamnă că nu a fost comisă fapta de dobândirea ilegală a mijlocului de transport și deplasarea acestuia de la locul lui, folosirea lui în interese personale ale lui Vrajitori Evghenia și Negru Andrei.

- asupra normelor de drept din speță, legată cu interpretarea acțiunilor de răpire, anterior prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 17.11.2009 cu nr.1re-1226/2009 și din 24.11.2009 nr.1re-1241/2009, au fost date interpretări exhaustive, precum că, mijlocul de transport care nu se află în posesia făptuitorului, acestuia îi lipsesc orice drepturi asupra mijlocului de transport. De aceea, avem toate temeiurile să afirmăm că cele săvârșite de către Vrajitori E. și Negru A. au fost calificate de către organul de urmărire penală just în baza normei care stabilește răspundere pentru răpirea mijlocului de transport;

- instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție, temeiuri pentru recurs prevăzute în art.427 alin.(1) pct.6), 16) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul lărgit concluzionează că acestea sunt pasibile admiterii din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărârile instanței de fond și de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să

dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În lumina jurisprudenței CtEDO, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art. 6 CtEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea Leoni versus Italia).

Potrivit jurisprudenței naționale constante, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, la judecarea apelului, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, or viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CtEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Dispoziția art. 434 Cod de procedură penală stipulează că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit atestă că recurentul indică ca temeiuri pentru recurs prevederile pct. 6) și 16) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, *în sensul că: hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și că norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.*

Judecând apelul, instanța de apel, nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, demonstrând astfel respectarea întocmai a cerințelor prevăzute de art.414 din Codul de procedură penală.

Concluziile instanței de recurs privind dispunerea rejudecării cauzei sunt determinate de prezența erorilor grave de fapt, care nu pot fi înlăturate în procedura judecării recursului ordinar, prima instanță a lăsat fără examinare și nici cum nu s-a expus asupra cererii inculpatei din 25.10.2017, privind

solicitarea examinării cauzei în procedură simplificată în ordinea prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza urmăririi penale precum și asupra cererii de împăcare cu partea vătămată Purcel Andrei (f.d.112-114), cu toate că potrivit procesului verbal al ședinței de judecată din 25.10.2017, prima instanță a pus în discuție ambele cereri enunțate, a ascultat poziția părților, însă protocolar a admis doar anexarea la materialele dosarului cererile respective lăsând pronunțarea soluției cu privire la procedura de examinare a cauzei în ordinea art.364¹ Cod de procedură penală, după ce vor fi întreprinse măsuri de asigurare a prezenței inculpatului Negru Andrei în instanță.

Astfel, potrivit art.364¹ alin. (1,3,6,9) Cod de procedură penală, *pînă la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. În cadrul ședinței preliminare sau pînă la începerea cercetării judecătorești, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și asupra cărora nu are obiecții, apoi acordă cuvântul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate. În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol. În caz de respingere a cererii, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală.*

În corespundere cu art. 244 alin. (1), Cod de procedură penală, cererile în procesul penal constituie solicitările adresate, în scris sau oral, de către părțile în proces sau alte persoane interesate organului de urmărire penală sau instanței în legătură cu desfășurarea procesului, constatarea circumstanțelor ce au importanță pentru cauză, precum și cu asigurarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit 364 alin. (1 și 3) Cod de procedură penală, *președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate.*

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că prima instanță a examinat cauza fără a se expune asupra cererii inculpatului privind judecarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, precum nu s-a expus și asupra admiterii sau respingerii cererii de împăcare.

Colegiul penal reține că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet asupra fondului cauzei, deci, provoacă un control integral atât vizavi de circumstanțele de fapt, cât și asupra celor de drept, în privința persoanelor care l-au declarat și privitor la argumentele avansate de acestea.

Decizia instanței de apel prezintă deficiențe în partea motivării concluziilor formulate, or, constatând existența dubiilor cu privire la săvârșirea infracțiunii de către Vrajitori Evghenia și Negru Andrei, instanța de apel nu a statuat prin ce acestea sunt manifestate și de ce aceste dubii nu pot fi înlăturate. Afirmând că, legislația procesual penală determină condamnarea persoanei doar fiind bazată pe probe veridice și verosimile pentru a exclude o condamnare arbitrară, nu a cercetat și nu a dat o analiză separată acestor probe, limitându-se la enumerarea lor, lipsind în final concluziile de admitere sau respingere a acestora. Motivarea deciziei conține constatări expuse la general, care nu au fost urmate de concluzii, deduse din o amplă analiză a circumstanțelor cauzei.

Astfel, apreciind ca irelevante argumentele expuse în cererea de apel precum că, a fost demonstrată cu certitudine latura subiectivă, adică intenția directă a inculpaților Vrajitori Evghenia și Negru Andrei de a răpi mijlocul de transport, întrucât înțelegeau că nu le aparține, instanța de apel le-a contrapus în calitate de probă contrară cu constatările că Vrajitori Evghenia e soacra părții vătămate și este în relații bune cu el, iar toți ce-i aflați de pe malul iazului erau împreună la odihnă. Astfel, instanța de apel nu a stabilit care este acea probă contrară, care combate argumentele învinuirii.

Nu a argumentat instanța de apel concluziile de ce lipsa pretențiilor generează achitarea persoanei de sub învinuirea de comiterea faptei imputate.

Invocând faptul că, organul de urmărire penală nu a utilizat toate procedeele probatorii în vederea stabilirii adevărului obiectiv și elucidării tuturor contradicțiilor, instanța de apel nu a specificat care sunt aceste contradicții, și de ce în situația de fapt constatată, acestea exclud confirmarea vinovăției, generând achitarea persoanelor.

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat sub toate aspectele complet și obiectiv fondul cauzei, nu a verificat corectitudinea examinării cauzei de prima instanță, conform materialelor din dosar. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și

încadrării juridice a acțiunilor inculpaților de către instanță, or, conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

7. La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță și, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 27 mai 2019, în cauza penală în privința lui *Vrajitori Evghenia xxxx și Negru Andrei xxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 30 iulie 2020.

Președinte

Timofti Valdimir

Judecători

Boico Victor

Cobzac Elena

Catan Liliana

Guzun Ion